

C. POUŽITÍ INTERNETU VE VZTAHU K VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

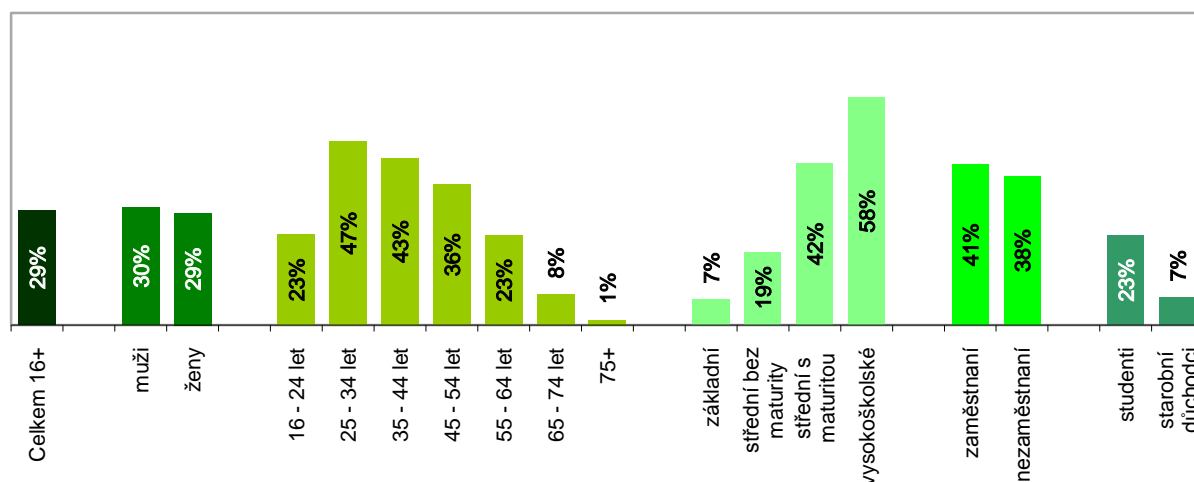
HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. VYUŽÍVÁNÍ INTERNETU VE VZTAHU K VEŘEJNÉ SPRÁVĚ - JEDNOTLIVCI

Rok 2011 byl, co se týká využívání internetu ve vztahu k veřejné správě, rokem velmi specifickým a to z důvodu sčítání lidu, domů a bytů (SLDB), které se uskutečnilo na jaře 2011 a bylo možné ho vyplnit také elektronickou cestou. SLDB neovlivnilo pouze hodnoty v případě on-line vyplnění formuláře na stránkách úřadů (30 % v roce 2011), ale patrně díky SLDB byla také zvýšená frekvence vyhledávání informací na webových stránkách veřejné správy (25 %) a i jednotlivci s úřady více komunikovali (14 %). V roce 2012 pak nastal, zcela dle očekávání, pokles podílu jednotlivců, kteří využívají internet ve vztahu k veřejné správě. Nejvýraznější byl tento pokles u činnosti on-line vyplnění formulářů na stránkách úřadů. Pro hodnocení vývoje v čase je proto vhodnější srovnávat aktuální rok s rokem 2010.

V posledních dvanácti měsících před šetřením (proběhlo ve 2. čtvrtletí 2012) používalo internet ve vztahu k veřejné správě 29 % všech jednotlivců starších 16 let, v absolutních číslech se jednalo o více než 2,5 miliónu jednotlivců. V případě obou pohlaví jsou podíly osob užívajících internet ve vztahu k veřejné správě na podobné úrovni. Internet k tomuto účelu používalo 30 % všech mužů a 29 % všech žen starších 16 let. Jak lze předpokládat, nejvíce využívají internet ve vztahu k veřejné správě jednotlivci z věkových skupin 25-44 let, v tomto věku využívá internet ve vztahu k veřejné správě okolo 45 % jednotlivců. Internet je k většině internetových činností nejhojněji využíván ze strany jednotlivců ve věku 16–24 let. Využívání internetu ve vztahu k veřejné správě je však v tomto výjimkou, kdy tuto činnost provozovalo 23 % jednotlivců ze zmiňované věkové skupiny. Z jednotlivých vzdělanostních skupin je nejvíce uživatelů internetu ve vztahu k veřejné správě mezi vysokoškolsky vzdělanými jednotlivci (58 % z vysokoškolsky vzdělané populace) a také mezi osobami s maturitním vzděláním (42 % jednotlivců s maturitou). Naopak osoby se základním vzděláním používají internet ve vztahu k veřejné správě pouze sporadicky (7 % všech osob se základním vzděláním). Pokud se zaměříme na využívání internetu ve vztahu k veřejné správě podle ekonomické aktivity jednotlivců, zjistíme, že více je k tomuto účelu využíván internet ze strany zaměstnaných osob, v roce 2012 se jednalo o 41 % všech zaměstnaných. V nezaměstnané populaci se nachází 38 % osob, které využívají internet ve vztahu k veřejné správě.

Graf 40: Jednotlivci používající internet ve vztahu k veřejné správě, 2012

* % z celkového počtu jednotlivců v dané socio-demografické skupině

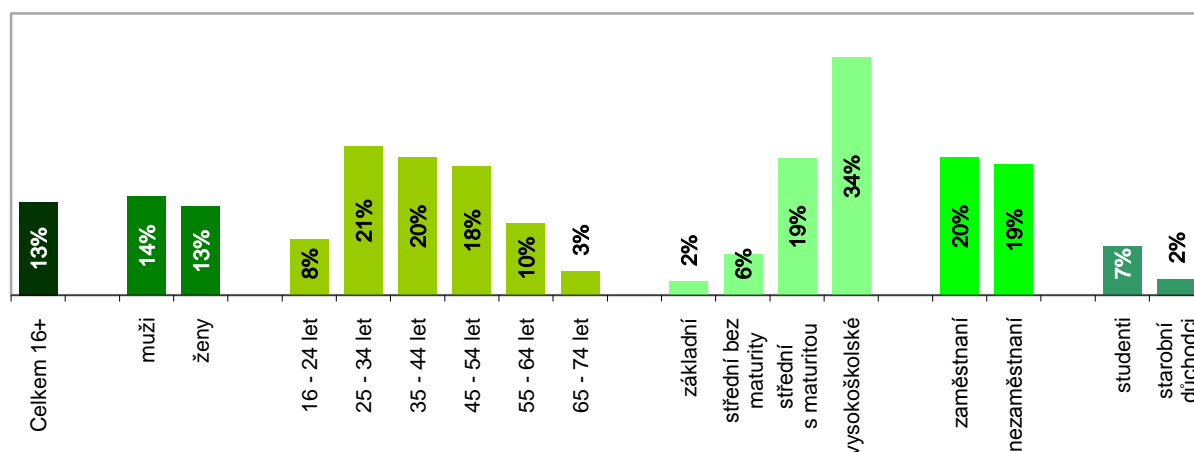
Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Oproti roku 2010 se zvýšilo zastoupení jednotlivců využívajících internet ve vztahu k veřejné správě o 7 procentních bodů a nárůst byl zaznamenán napříč všemi socio-demografickými skupinami. V roce 2010 tedy využívalo internet ve vztahu k veřejné správě 22 % jednotlivců, přičemž mezi muži byla, stejně jako v roce letošním, tato internetová činnost hojnější (25 %) než mezi ženami (20 %). K nejvýraznějšímu nárůstu došlo mezi studenty, kterých v roce 2010 využívalo internet ve vztahu k veřejné správě 13 % a v roce 2012 se jednalo o 21 % z nich.

Ke komunikaci s veřejnou správou používalo elektronickou poštu 13 % jednotlivců starších 16 let, přičemž mužů využívalo internet k této činnosti 14 % a žen 13 %. Nejvíce komunikují pomocí elektronické pošty s úřady jednotlivci ve věkové skupině 25–34 let, takových je 21 %. Nejméně komunikují s úřady pomocí elektronické pošty jednotlivci ve věku 16-24 let, což není nikterak překvapivý fakt, neboť lze předpokládat, že jednotlivci v tomto věku s úřady komunikují minimálně, a také samozřejmě osoby starší 65 let, kteří informační technologie využívají v nejmenší míře. Podle posledních výsledků šetření komunikovalo s veřejnou správou prostřednictvím elektronické pošty 34 % vysokoškolsky vzdělaných jednotlivců, naopak osob se středním vzděláním bez maturity takto komunikovala s veřejnou správou pouze 6 % a osob se vzděláním základním 2 %. Mezi zaměstnanými osobami bylo těch, které komunikovaly s veřejnou správou prostřednictvím elektronické pošty 20 %, z nezaměstnaných využilo tuto možnost kontaktovat veřejnou správu 19 %.

Oproti roku 2010 se zvýšil podíl jednotlivců komunikujících s veřejnou správou prostřednictvím elektronické pošty o 4 procentní body. K nárůstu došlo u všech socio-demografických skupin jednotlivců.

Graf 41: Jednotlivci* komunikující s veřejnou správou pomocí elektronické pošty, 2012

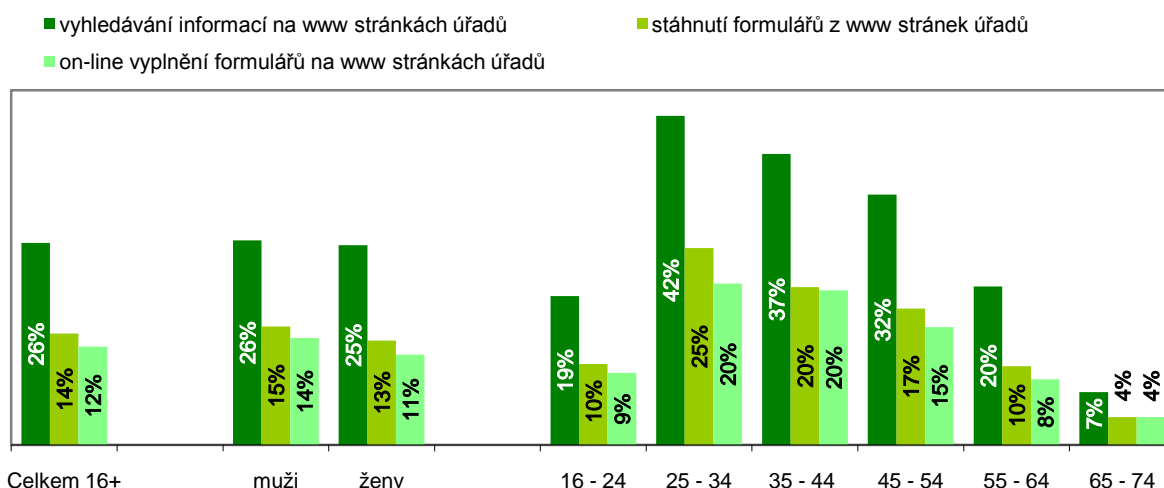

* % z celkového počtu jednotlivců v dané socio-demografické skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Do roku 2011 bylo nejčastější činností prováděnou jednotlivci na internetu ve vztahu k veřejné správě pouhé vyhledávání informací. Jak již bylo zmíněno výše, rok 2011 je díky Sčítání lidu, domů a bytů velmi výjimečný, a tak bylo v tomto roce nejčastější činností on-line vyplnění formuláře. V roce 2012 se však do popředí oblíbenosti u jednotlivců dostalo opět vyhledávání informací. Informace na stránkách veřejné správy vyhledávala v roce 2012 26 % jednotlivců, což znamenalo oproti roku 2010 nárůst o 7 procentních bodů, téměř shodné množství jednotlivců, jako v roce 2012, vyhledávalo informace na stránkách veřejné správy i v roce 2011. Formulář on-line vyplnilo podle aktuálních výsledků na webových stránkách úřadů 12 % jednotlivců starších 16 let a oproti roku 2010, kdy tuto internetovou činnost provádělo pouhých 5 % jednotlivců, se tak jedná o patrný nárůst. K nárůstu oproti roku 2010 došlo i v případě stahování formulářů ze stránek veřejné správy, kdy v roce 2010 provozovalo tuto činnost 9 % a v roce 2012 již 14 % osob starších 16 let. Všechny tyto činnosti jsou stále více oblíbeny mezi jednotlivci ve věku 25–44 let.

Graf 42: Jednotlivci* používající internet ve vztahu k veřejné správě podle účelu použití, 2012

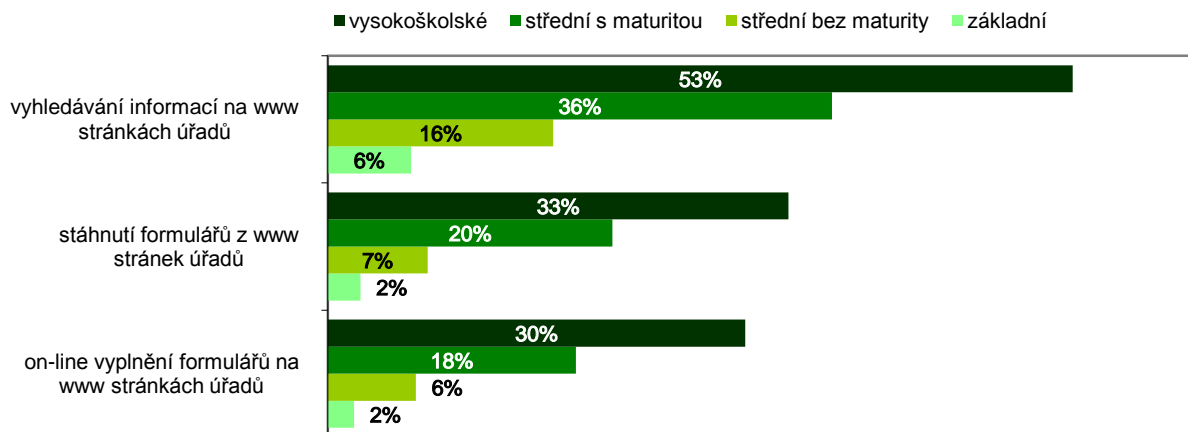

* % z celkového počtu jednotlivců v dané socio-demografické skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Všem činnostem prováděným na internetu ve vztahu k veřejné správě jsou nejvíce nakloněni jednotlivci s vysokoškolským vzděláním, z nich 53 % vyhledávalo informace na stránkách úřadů, 33 % stahovalo formulář a 30 % jich formulář on-line vyplňovalo. Středoškolsky vzdělaných osob s maturitou vyhledávalo v roce 2012 informace na stránkách úřadů 36 %, formulář stahovalo 20 % a on-line vyplňovalo formulář 18,7 %.

Graf 43: Jednotlivci* používající internet ve vztahu k veřejné správě podle vzdělání a účelu použití, 2012

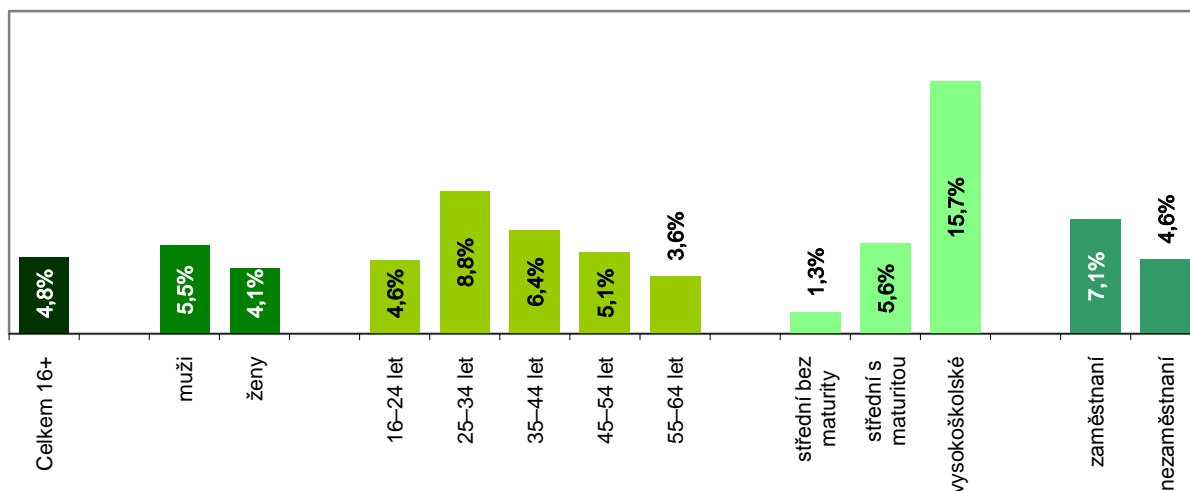

* % z celkového počtu jednotlivců v dané socio-demografické skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Jednotlivci nepoužívají internet pouze doma nebo v práci, ale také na mnoha jiných místech, jako je škola, knihovna, kavárna nebo také úřad. Možnosti podívat se na internet na úřadech využilo v roce 2012 cca 409 tisíc jednotlivců starších 16 let a jednalo se o 4,8 % uživatelů internetu. Veřejně přístupný internet využívali více muži než ženy, v mužské populaci bylo 5,5 % uživatelů internetu připojujících se na úřadech a 4 % takovýchto žen. Z vysokoškolsky vzdělaných uživatelů internetu se jich na úřadech připojovalo 15,7 % a z uživatelů internetu se středním vzděláním bez maturity využívalo možnost připojení na úřadech 1,3 %. Mezi zaměstnanými uživateli internetu se vyskytovalo 7 % těch, kteří se připojovali na internet na úřadě a mezi nezaměstnanými 4,6 %.

Graf 44: Jednotlivci* používající internet na úřadech, 2012

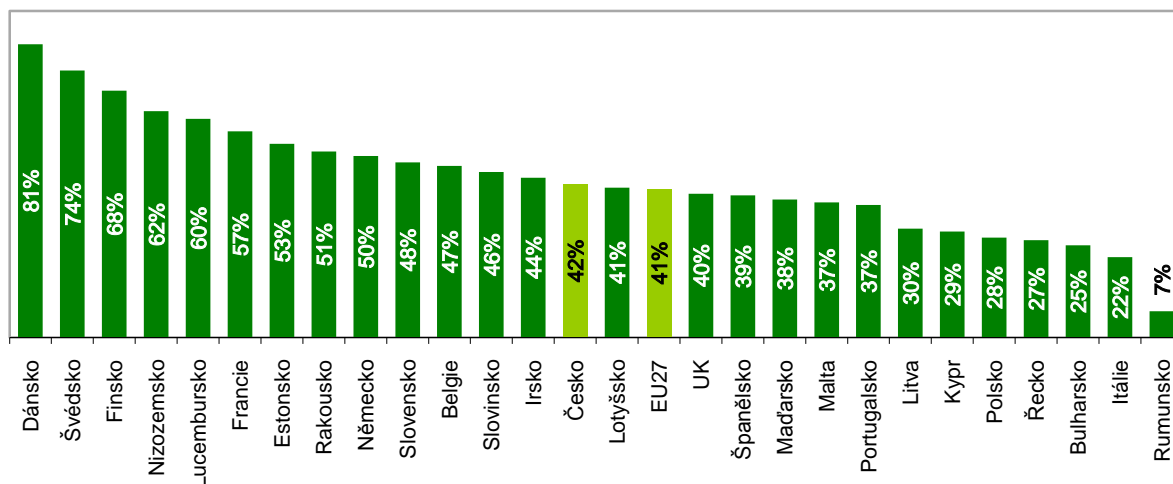

* % z celkového počtu uživatelů internetu v dané socio-demografické skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Data pro mezinárodní srovnání se týkají roku 2011, tzn., je v nich promítnut vliv sčítání lidu, domů a bytů 2011 a lze předpokládat, že v případě mezinárodního srovnání za rok 2012 se Česká republika opět propadne pod průměr EU27. Nicméně v roce 2011 se díky sčítání Česká republika v podílu jednotlivců využívajících internet ve vztahu k veřejné správě dostala poprvé nad průměr EU27. V roce 2011 použilo internet ve vztahu k veřejné správě v průměru 41 % dospělé populace EU27, v Česku to bylo ve stejném roce 42 %. V případě EU27 byl stejný podíl i v roce 2010, ve Česku však ve stejném roce činil pouhých 23 %. Ve vztahu k veřejné správě používají internet nejvíce občané skandinávských zemí a Nizozemska. V těchto zemích používá internet k tomuto účelu více jak 60 % jednotlivců ve věku 16–74 let. Naopak na konci pomyslného žebříčku pokulhává Rumunsko (7 %).

Graf 45: Jednotlivci* používající internet ve vztahu k veřejné správě, 2.Q 2011

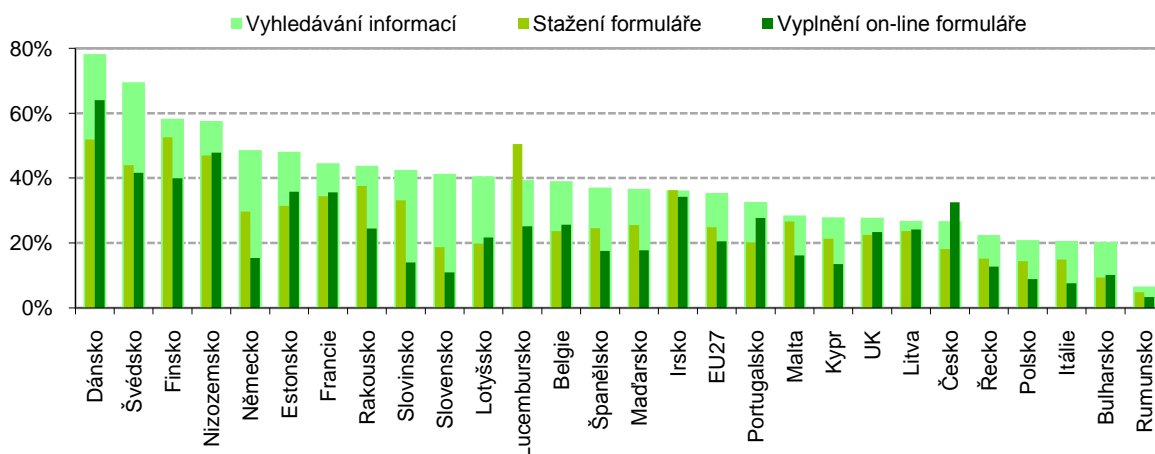

* % jednotlivců ve věku 16–74 let

Zdroj: Eurostat, 2012

Co se týká jednotlivých činností prováděných na internetu ve vztahu k veřejné správě, panuje v jednotlivých zemích stejný model jako dlouhodobě v České republice, tzn., největší podíl jednotlivců využívá internet ve vztahu k veřejné správě k vyhledávání informací. Téměř ve všech zemích to tak bylo i v roce 2011, Česká republika byla, z již výše zmiňovaných důvodů výjimkou a převažovalo zde vyplnění formuláře on-line.

Graf 46: Jednotlivci* používající internet ve vztahu k veřejné správě podle účelu použití, 2. Q 2011

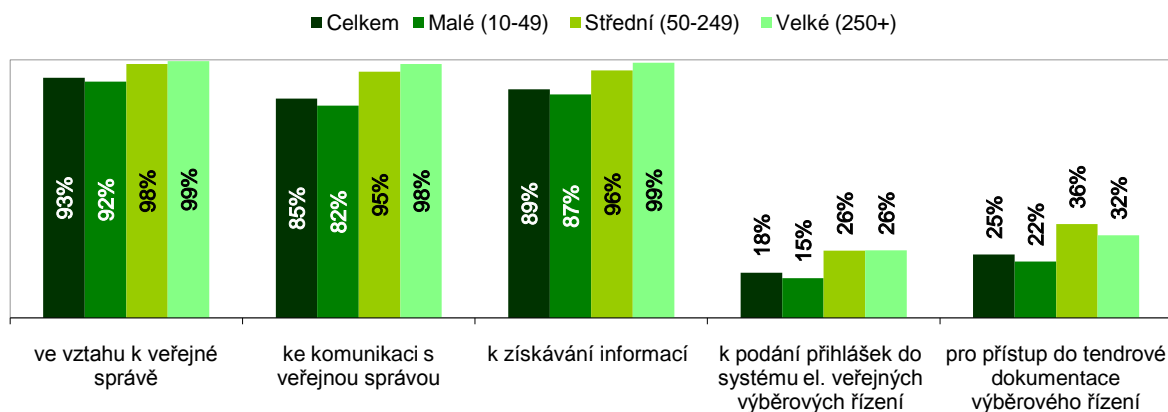
* % jednotlivců ve věku 16–74 let

Zdroj: Eurostat, 2012

2. VYUŽÍVÁNÍ INTERNETU VE VZTAHU K VEŘEJNÉ SPRÁVĚ - PODNIKY

V lednu 2012 uvedlo 93 % podniků, že v roce 2011 použilo internet ve vztahu k veřejné správě. Nejvíce používaly internet ve vztahu k veřejné správě podniky z kategorie velké, tzn. podniky mající více jak 250 zaměstnanců, takovýchto podniků bylo 99,5 %, naopak malých podniků (10-49 zaměstnanců) používalo internet ve vztahu k veřejné správě 92 %. Obecně by se dalo říci, že čím menší jsou podniky, tím menší je jejich zapojení do e-governmentu. Pomocí internetu komunikovalo s veřejnou správou 85 % podniků, tento relativně malý podíl je však způsoben malými podniky, jichž takto komunikuje 82 %. U podniků velkých činil podle posledního šetření jejich podíl 98 %. Nejdynamičtěji rostoucí a zároveň ze sledovaných oblastí nejméně využívanou oblastí e-governmentu je elektronické podávání přihlášek do veřejných výběrových řízení. Stejně jako všechny služby týkající se e-governmentu, tak i elektronické podávání přihlášek je doménou spíše velkých a také středních podniků (50–249 zaměstnanců). V roce 2011 podalo elektronickou přihlášku do veřejných výběrových řízení 26 % velkých, 26 % středních a 15 % malých podniků.

Graf 47: Podniky* používající internet ve vztahu k veřejné správě, 2011

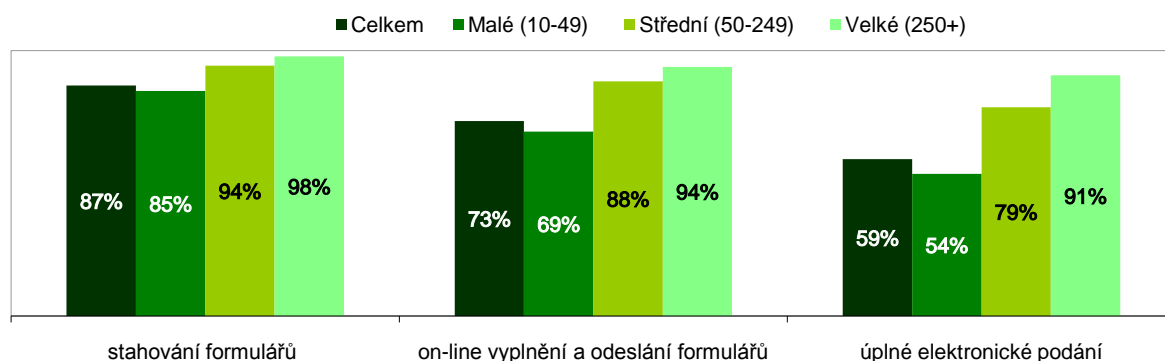
* % podniků v dané velikostní skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

Se zvyšujícím se stupněm interakce dané služby se snižuje podíl podniků tuto službu využívajících. Nejčastěji praktikovanou činností na internetu ve vztahu k veřejné správě podniky je tedy prosté využívání internetu k získávání informací z webových stránek úřadů a nejméně pak úplně elektronické

podání. Stejně jako v předchozích případech, i zde platí, že čím větší podniky, tím větší je podíl těch, kteří danou službu využívají. Například v roce 2011 stahovalo formuláře ze stránek veřejné správy 98 % velkých a 85 % malých podniků a možnosti úplného elektronického podání využilo 91 % velkých a 54 % malých podniků.

Graf 48: Podniky používající internet ve vztahu k veřejné správě podle účelu použití, 2011

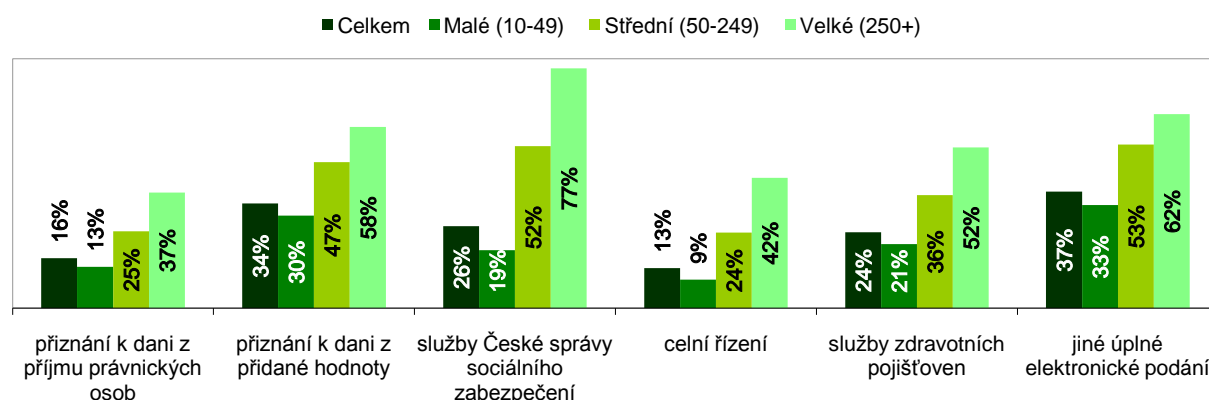

* % podniků v dané velikostní skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

V rámci úplného elektronického podání jsou podniky dotazovány, k jakým konkrétním podáním internet využívají. V roce 2011 využívalo 16 % podniků s deseti a více zaměstnanci internet k úplnému elektronickému podání přiznání k dani z příjmu právnických osob, 34 % k přiznání k dani z přidané hodnoty, 26 % pro některé ze služeb České správy sociálního zabezpečení (Evidenční list důchodového pojištění, Přihlášky a odhlášky zaměstnanců k nemocenskému pojištění a Přehled o příjmech a výdajích OSVČ), 13 % podniků si prostřednictvím internetu kompletně vyřídilo celní řízení a 37 % využilo internet pro jiné elektronické podání.

Graf 49: Podniky* používající internet k úplnému elektronickému podání podle typu služby, 2011

* % podniků v dané velikostní skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

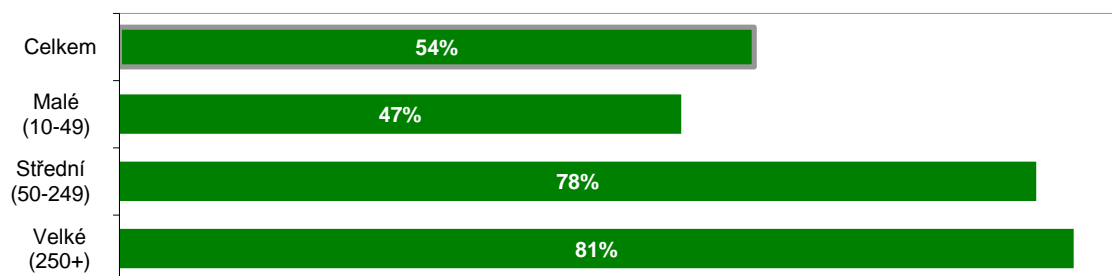

V listopadu 2009 byl na základě zákona 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a několika vyhlášek spuštěn Informační systém datových schránek. „Datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k doručování a k provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci. Datovou schránku zřizuje a spravuje Ministerstvo vnitra.“ Datové schránky tak mají umožnit jak zaslání dokumentů a zpráv v elektronické podobě organizacím veřejné správy tak také jejich přijímání. Jelikož zákon o datových schránkách zrovnoprávňuje papírovou a elektronickou verzi zasílaného dokumentu měla by komunikace pomocí

datových schránek zcela nahrazovat klasický způsob doručování v listinné podobě. Organům veřejné moci a právníkům osobám jsou datové schránky zřizovány automaticky, všem ostatním na základě jejich žádosti.

V šetření o využívání ICT podniky byl položen dotaz, zda firma používá datové schránky k odesílání zpráv a dokumentů organizacím veřejné správy. Z výsledků šetření vyplývá, že dokumenty organizacím veřejné správy prostřednictvím datové schránky zaslalo 54 % všech podniků. Nejvíce zasílají dokumenty tímto způsobem podniky z největší velikostní kategorie (81 %) a nejméně pak podniky malé (47 %).

Graf 50: Podniky používající datové schránky pro zaslání dokumentů organizacím veřejné správy, 2011

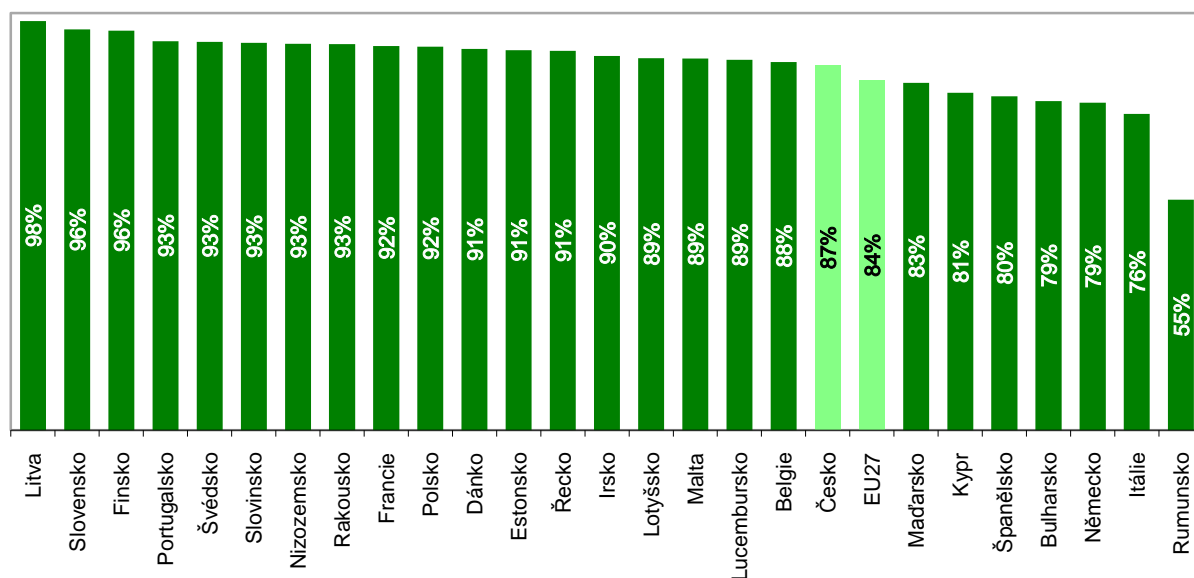

* % podniků v dané velikostní skupině

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

V případě podniků si Česká republika v mezinárodním srovnání stojí, oproti jednotlivcům, dlouhodobě podstatně lépe. Ve vztahu k veřejné správě zde v roce 2010 využívalo internet 87 % podniků s deseti a více zaměstnanci a průměr EU27 činil ve stejném roce 84 %. Nejvíce používají internet k tomuto účelu podniky ve Finsku, Litvě a na Slovensku. Zde se jejich podíl pohybuje nad hranicí 95 %, v Litvě se jedná dokonce o 98 %. Stejně jako v případě jednotlivců používajících internet ve vztahu k veřejné správě, jsou i co se podniků týká na úplném konci evropského žebříčku Rumunsko (55 %) a Itálie (76 %).

Graf 51: Podniky* používající internet ve vztahu k veřejné správě, 2010

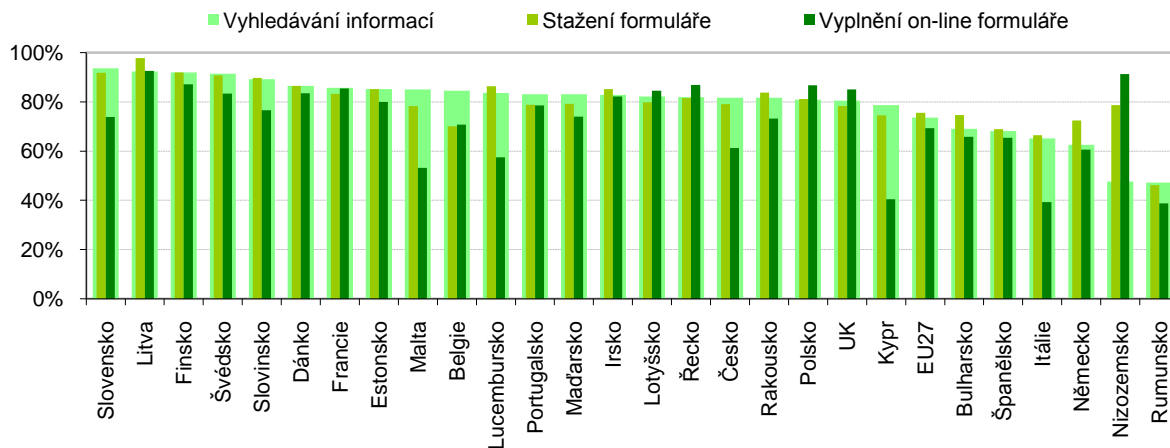

* % podniků s 10 a více zaměstnanci

Zdroj: Eurostat, 2012

Téměř vyrovnaný je podíl podniků, které užívají internet k vyhledávání informací a stahování formulářů. V některých zemích, jako je například Rakousko, Finsko, Litva nebo Nizozemsko, dokonce převažuje stahování formulářů nad vyhledáváním informací. V Polsku, Nizozemsku, Spojeném království a Lotyšsku je u podniků dokonce nejčastější on-line vyplňování formulářů.

Graf 52: Podniky* používající internet ve vztahu k veřejné správě podle účelu použití, 2010

* % podniků s 10 a více zaměstnanci

Zdroj: Eurostat, 2012